

MEIE TERJERID

NR 3. APRILL 2016

ŠOTI TERJER MARLAND TRESOR EHK TESSA

lk 12

Anne Klaas, lk 4

Dracula show, lk 20

Iiri terjer, lk 30

Tasub teada: koertenäitustest, lk 8

Veterinaarilugu: narkoos, lk 17

Aasta Terjer 2015, lk 32

Vastab Sirje Vets, lk 28

Nostrem Pet OÜ Töökoja 7, Tallinn tel.: + 372 6418708 e-post: nostrem@hot.ee

TOIMETAJAVEERG

Ajakirja „Meie terjerid” kolmanda numbriga terjerilood on kaante vahele jõudnud ja seekordses persooniloos teeme tutvust Anne Klaasiga, keda võib julgelt nimetada elukutseliseks hindajaks. Meie jaoks on Anne aga hinnatud terjeri-kohtunik. Põhirõhk ongi selles numbris suunatud näitustele – püüame lihtsustatud moel seletada lahti näituseringis toimuvat ja anda algajale näitusehuvilisele vihjeid, kuidas esimesed katsumused võimalikult valutult läbida. Siinjuures ulatab abikäe näitusekoolitaja Leelo Ratas.

Suurema tähelepanu pälvib šoti terjer Tessa, kelle kasvataja Viive Maranik on oma kenneliga „Marland” Eesti terjerikasvatajate head taset maailmale tutvustanud. Üksikasjalisema kirjelduse osaliseks saab seekord iiri terjer, kes on nii pere-, valve- kui jahikoerana temperamentne ja tegutsemishimuline kaaslane. Veterinaarid teevad ajakohase ülevaate lemmikloomade anesteesiast ja kõigest sellega kaasnevast. Lustaka reisiloo Rumeenias toimunud Dracula Show’st toob lugejani Aivi ja meeleolu tõstab dandie dinmont’i terjeri lavakarjäär Kristine Maria kajastuses. „Vimka veerus” saame teada, mida teha siis, kui välisriigis reisides keeldub pilgeni koeri täis auto edasi liikumast. Küsimustele vastab jätkuvalt Sirje Vets – tuleb neid ainult esitada ja saata aadressile toimetus@terrier.ee

Äramärkimist leiavad „Top Terjer 2015” ja ETÜ XXXVII erinäituse võitjad. Eesti Terjeriühingu järgmine erinäitus toimub 19.08.2016 (täpsem info ETÜ kodulehel www.terrier.ee).

Meie ajakirja järgmine number ilmub novembris. Ootame vihjeid erinevate kajastamist väärivate sündmuste kohta ja tagasisidet e-mailile toimetus@terrier.ee

Täname kõiki koostööpartnereid ja meie toetajaid: Pet City Kliinik, Zoovetvaru, Norna, Advance, Valgekihv, Magnum Veterinaaria.

Soovime teile mõnusat lugemist, terjerisõbrad!

Ajakirja toimetus

Trükkija: Printhouse OÜ. Tiraaz 500 tk.

AJAKIRJA TOIMETUS:

Peatoimetaja: Anne-Lii Sild

Toimetaja: Aivi Kabur

Kujundaja: Mihhail Knut

Assistent: Katariina Muru

Fotograaf: Margot Oder

ELUKUTSELINE HINDAJA TÖÖL JA VABAL AJAL

PERSOON. “Hindan õpilasi, hindan õpetajaid, hindan koeri, kaudselt hindan seeläbi ka koerte omanikke. Hindan ka tulevasi koerte hindajaid. Elu aeg olen kedagi hinnanud,”

naerab Anne Klaas, kes töötab Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumis nii saksa keele õpetaja kui koolitusjuhina. Hobikorras on ta Eesti üks tuntumaid koerte kohtunikke. “Ega see hindamine meeldiv tegevus ei ole, kuid kuidagi ma sinna sattusin. Just halva hinde andmine mulle üldse ei meeldi. Kahjuks tuleb seda vahel teha.”

Õpetajana on Anne töötanud erinevates koolides juba aastast 1978. Täiskasvanute gümnaasiumisse jõudis ta 1999. aastal, alguses ainult keeleõpetajana, kuid viimasel kümnel aastal hoolitseb ta ka õpetajate täiend- ja ümberkoolituse eest. Koolitöö kõrvalt on tal alati jagunud aega oma lemmikhobi ehk koerte jaoks.

“Koerad on mu elus väga suurt rolli mänginud. Nii palju, kui ma mäletan, on minu elus alati koer olnud. Esimese isikliku lemmiku sain aastal 1967 ja tema oli bokser. Mul on aastate jooksul olnud väga erinevaid tõugusid,” räägib õpetaja Klaas. Viimased kümned aastad on tal kodus olnud vaid mustad terjerid ja airedale'i terjerid. Praegu kodus elav kahe aasta vanune airedale pärineb Jekaterina Kantijevskaja kennelist. Tema kohta saab pikemalt lugeda ajakirja “Meie terjerid”

esimesest osast.

Esimene terjer jõudis Anneni 1984. aastal. Ka tema oli airedale. “Tahtsin juba varem võtta, aga tol ajal oli tõukoera raske saada,” meenutab ta. “Tegemist on alati olnud ühe mu lemmiktõuga, kuid mulle meenub, et aastal 2003 lubasin, et rohkem neid ma endale ei võta, kuid nüüd mõtlesime jälle ümber. Paari aasta eest selgus, et Katjal on kutsikad ning otsustasime taas airedale'i majja tuua. Oleme mehega väga rahul. Käime ka näitustel ja ta on ka Eesti juunioride tšempion.”

Anne sõnul leidis ta koertenäitused enda jaoks loomulikul moel. Lapsena olid tema vanematel kodus küll krantsid ja näitustest ei teadnud ta suurt midagi, kuid oma koertega hakkas ta kiiresti võistlemas käima. “Esimese isikliku koera sain aastal 1967. See oli bokser, kellel oli hambumusega probleeme ja näitustel me ei käinud. Kui sain aga oma esimesed dobermannid, siis sattusin ka näitustele. Ma ei saa küll öelda, et olen olnud tohutult aktiivne näitustel käija, kuid see pisik on mul veres küll. Nii palju ikka käin, et kõik mu koerad on vähemalt Eesti tšempioni tiitli kätte saanud,” selgitab Anne.

Mõnekümne aasta eest oli Anne Klaasil ka oma kennel, kus kasvasid airedale'id ja mustad terjerid. "See oli juba enam kui 20 aastat tagasi, kuid tõesti, olen kasvatanud kolm pesakonda airedale'e ja kaks pesakonda musti terjereid. Siis jäi kasvamine aga ajapuuduse tõttu pooleli. Tol ajal olid elus mu vanaema, vanatädi ja isa, kes kõik aitasid koertega hakkama saada. Nüüd oleme mehega kahekesi ja ei jõua tööd ja koerandust niimoodi siduda. Lisaks oli kasvatajana raske koertest loobuda. Meie viimane pesakond oli aastal 1995 sündinud mustad terjerid."

Näitustel käimine ja koerarahvaga suhtlemine jõudis üsna loomulikku teed pidi paika, kus Anne hakkas vaikselt kohtunikutööga tutvuma. "Ausalt öeldes ei oska ma seletada, miks minust kohtunik sai," ütleb ta esimese hooga. "Kõigepealt olin ringisekretär. Kui vaja, aitasin saksakeelsetel kohtunikel midagi tõlkida. Meil oli oma terjeriühing ja sealt need huvid ilmselt alguse said. Kui ma õigesti mäletan, siis aastal 1985. alustasin kohtunike kursust. Üks Popova-nimeline koolitaja tuli Peterburist Eestisse. See kursus kestis päris mitu kuud ja igal laupäeval oli hommikust õhtuni koolitus. Pärast lõppes kõik eksamiga ja saime tunnistused. See oli päris vaevanõudev."

Tänapäeval käib see protsess isegi lihtsamalt," ütleb Klaas, kes muuhulgas koolitab ise ka kohtunikke.

Niisama lihtne see kohtunikuamet ei ole, kuna pidevalt peab endale mahukaid koerte tõustandardeid meelde tuletama. "Kuigi ma olen vana kohtunik, siis pean endiselt enne näitusi kõik tõustandardid üle vaatama. Peab asjal silma peal hoidma, kuna vahel standardid muutuvad. Pidevalt tekib juurde ka uusi tõuge. Pean kõik asjad ikka üle vaatama, et ei tuleks möödalaskmisi."

Ta jätkab: "Kõigile ei saa muidugi meelega järgi olla. Kelle koer võidab, see on õnnelik, kaotajate omanikud arvavad omakorda, et kohtunik on nigel. Ega midagi teha ei ole. Hindamise aluseks on standard ja sellest tuleb lähtuda. Mul on kehv tunne anda koertele nigelaid punkte. Ega mulle endale ka ei meeldi, kui mul kehvalt läheb. Koer ise ei saa ju midagi teha, et paremaks saada. Väga palju oleneb omanikust. Kui koer ikka ringis selja peale viskab, siis on see omaniku tegemata töö. See ei ole enamasti kaasasündinud viga, kuid ma ei saa head hinnet anda, kui koer ringis hakkama ei saa. Hindamise aluseks on standard ja sellest tuleb lähtuda."

1987. aastast kohtunikuametit pidav Klaas hindab tervet kolmandat ja kümnendat rühma, üksikuid

tõuge teisest rühmast ja päris paljusid tõuge üheksandast rühmast. “See on minu jaoks piisav kogus. Käin juba praegu umbes kümnel näitusel aastas, vahel ka rohkem,” selgitab ta.

Kehvasid hindeid on Klaas oma elu jooksul jaganud paljudele koertele, kuid ühtegi probleemi sellest tekkinud ei ole. “Otseselt pole keegi ähvardama tulnud. Püüan alati käituda nii, et minu tuju hindamist ei segaks. Küll aga mõjub hindele koera tuju. Kui ta on pikast reisist väsinud või ei tunne end hästi, siis ei saa ma talle head hinnet panna. Terjeritel peab olema temperament ja kui seda ringis näha ei ole, siis ei saa ma midagi sinna parata.”

Eestis hindab Klaas oma sõnul harva, pigem kutsutakse teda välismaa näitustele. “Reisimist tuleb palju ette. Hispaania on vast kõige kaugem koht, kuid palju olen käinud põhjamaades, Venemaal ja Kesk-Euroopas. Nüüd peagi lähen taas Hispaaniasse. Juba on näitusi kirjas ka aastaks 2018. Keegi on kuskil mingi hea sõna liikvele lasknud ja seetõttu ilmselt kutsutakse,” ütleb tunnustatud kohtunik tagasihoidlikult.

Kuigi inimesed erinevad Euroopa eri nurkades üksteisest üsna palju, siis koerad on üsna ühesugused nii Baltikumis kui Püreenees. “Terjerid on ikka ühtemoodi temperamentsed, arukad ja targad,” ütleb Klaas. Küll aga erinevad näitustel kehtivad reeglid: “Hispaanias on huvitav see, et seal ei tule teha kirjalikke kirjeldusi. Seal panen koerad ritta ja räägin esimese viie kohta oma otsuste tagamaid. Mõnes mõttes on see

lihtsam, mõnes mõttes mitte. Kirjalikult saan paremini oma hinnet põhjendada.”

Palju reisinud kohtunik ütleb, et Eesti terjerite tase on üldiselt väga korralik. “Ma oskan rääkida nende rühmade kohta, mida hindan. Näiteks on Eesti airedale’id väga heal tasemel. Katja on põhiline kasvataja ja tema koerad on põhjamaades väga kuulsad. Hindasin Norras ühel näitusel ja seal liikus Katja kasvandike järglasi. Näiteks on Eesti jack russelid palju paranenud, šoti terjerid on ilusad. Julia ja Mihhail Knuti skye terjerid on maailmatasemel koerad, ka nende mustad terjerid on tasemel. Nemad on tõesti väga palju tööd teinud. See kõik nõuab tohutult aega.”

Oma kogemusest teab Anne rääkida, et mingit kullaauku ei tasu koertega tegelemises näha. “Kasvataja või kohtunikuna Eestis ära küll ei ela. Aretuse juures on kulud niivõrd suured: aastatepikkune töö, näitustel käimine, vaktsiinid ja nii edasi. Ka kohtunikutöö on puhas hobi, sellega elatist ei teeni.”

Siiski teeb ta oma hobile ka reklaami. “Palju saab reisida ja see makstakse siiski kinni, saab ka päevaraha. Tavaliselt midagi peale kortenäituse ei näe, kuid näiteks detsembris Ukrainas tehti kohtunikele väga meeldiv linnaekskursioon. Ka Austrias võeti meid hästi vastu,” ütleb ta. Enda jaoks näeb ta aga suurima plussina just seda rahvusvahelist tutvusringkonda, mis on aastate jooksul näitustel tekkinud.

Anne selgitab, et temal pole plaanis kohtunikuna enam suurt arenguhüpet teha. “Paljud püüvad *all-rounder*’iks, kuid mina mitte. Mulle piisab, et käin 8-12 näitusel aastas. Võib-olla teen veel üheksanda rühma, kuid siis ilmselt aitab. Noored

võiks muidugi püüelda tipu poole, kuna Eesti on üks väheseid riike, kus on vaid üks *all-rounder*. Sinna jõudmine nõuab aga palju pühendumist ja aega.”

Milline koer aga paljunäinud kohtunikule isiklikult praegu enim huvi pakub? “Põnev tõug on tai ridgeback, kuid nad ei sobi kuidagi meie kliimasse. Välimus mulle väga meeldib, aga iseloom pole neil kõige parem.”

Klaas ise on koeraomanikuna kindlate nõudmistega, kuid liiga palju trikke tema koerad ei tee. “Koer on ju nagu laps, kellele peab kehtestama kindlad raamid ja piirid. Kui neid nõutakse, siis koer võtab ka seda arvesse. Kui tal lastakse teha, mis ta tahab, siis tulevad pahandused. Koer peab kuuletuma,” räägib ta oma põhimõtetest. “Mina oma koertele eriti trikke ei õpeta. Peamine, et nad kutse peale minu juurde

tuleks. Noorena käisin dobermannidega suusaveod ja igasugused asjad läbi. Nüüd on peamine, et koerad oskaks näitustele seista.”

Ta jätkab: “Terjerid ei karda kedagi, nad on julged koerad, rõõmsameelsed ja positiivsed. Tulevad alati vastu ja tervitavad. Arukad koerad, kes teevad temperamendi pealt ka pahandusi. Neile peab andma tegevust, mänguasju ja närimist.”

1990. aastatel oli Anne Klaas ka Eesti Terjeriühingu asutajaliige, kuid väga aktiivset liiget temast sellel hetkel ei saanud. “Töö ja pere võttis aega. Väga hea, et see ikkagi loodud sai. Terjeritest huvitatud inimesed said kokku ja said koos käia,” meenutab ta.

Kaarel Täll

Pildid: Anne Klaas ja Margot Oder

KOERTENÄITUSED: ASJATU STRESSAMINE VÕI LUSTLIK MEELELAHUTUS

Inimesed, kes koerapidamisest ja kõigest sellega kaasnevast suuremat ei tea, on sageli valjuhäälsed kritiseerijad. Kriitikata ei jää ka koertenäitused - koeri veetakse puurides, nad on seal stressis, neid sunnitakse tegema vastumeelseid etteasteid jne. Siis veel kriitikat karvahoolduse ja händlerite kohta – nuriseda võib ju kõigi ja kõige kallal. Selleks, et toimuvat mõista ja vaatamängu täiega nautida, tasub teada milleks ja mida seal näituseringis tehakse.

Võistlusklassid, hinded ja tiitlid

Koerad on vanuse järgi jagatud klassidesse, isased ja emased eraldi. Alati hinnatakse isaseid enne ja emaseid pärast. Klassid on järgmised: beebikutsikate klass, kutsikaklass, juuniorklass, noorteklass, avaklass, tšempionklass, veteranklass ja osadel tõugudel ka kasutusklass (töökoerad).

Ringi kutsutakse osalejanumbrite järgi üks klass korraga. Enamasti laseb kohtunik kõigil ringi või paar koos liikuda ja siis hindab koeri ükshaaval, andes individuaalse kirjelduse. Kõik koerad (va. kutsikad) saavad hinde, milleks võib olla: SP – suurepärane (punane), VH – väga hea (sinine), H – hea (kollane), R – rahuldav (roheline), 0 – diskvalifitseeritud (hall), EVH – ei või hinnata (pruun). Kui koer on hinnatud, siis näitab ringikorraldaja vastavat värvi lipikut ja vaatajad mõistavad, mis hinde kohtunik koerale andis. Eestis on ringikorraldus väga heal tasemel, mida paljude riikide kohta kahjuks öelda ei saa. Siinjuures kiitus Ringikorraldajate Kogule ja Eesti Kennelliidule.

Kui kõik ühe klassi koerad on hinnatud, siis lähevad SP saanud koerad võrdlusse, kus valitakse klassi parim. Juuniorklassi koerad võistlevad eraldi juuniorserdile (JSERT – Juuniortšempioni Kandidaadi Sertifikaat) ja veteranklassi koerad veteranserdile (VSERT – Veterantšempioni Kandidaat). SK – Sertifikaadi Kandidaadi saanud koer või koerad lähevad edasi sugupoole parima

valikusse. Kui kohtunik ei pea kedagi SK vääriliseks, siis koer võib küll saada suurepärase hinde, aga serdile/tiitlile ei saa edasi võistelda. Kui kõik isaste klassid on hinnatud, siis toimub parima isase valik, kus võistlevad kõikide klasside SK saanud isased koerad. Kohtunik järjestab 4 paremat koera, vajadusel ka rohkem.

Sama toimub klasside kaupa emastega. Seejärel lähevad võrdlusse parim isane ja parim emane juunior, kus valitakse TPJ – Tõu Parim Juunior ja VSPJ – Vastassugupoole Parim Juunior. Sama veteranidega, valitakse TPV – Tõu Parim Veteran ja VSPV – Vastassugupoole Parim Veteran. Lõpuks lähevad võrdlusse parim isane ja parim emane, kelleks võivad olla ka juba eelnevalt tiitli saanud juunior või veteran, et selgitada TP – Tõu Parim ja VSP – Vastassugupoole Parim. Võitjatele väljastatakse vastavad rosetid. Pärastlõunal toimub *Best In Show*, kus valitakse kõikide tõugude hulgast näituse parim kutsikas, juunior, koer, veteran, kasvatajaklass ja järglasteklass.

Rahvusvahelised, rahvuslikud, rühmade ja tõugude erinäitused

Rahvuslikel, rühma ja tõugude erinäitustel võisteldakse serdile (SERT – Tšempioni Kandidaadi Sertifikaat), TP – Tõu Parima ja VSP – Vastassugupoole Parima tiitlile. Serte kogutakse vastava riigi tšempionitiitli saamiseks, kusjuures riigiti on reeglid väga erinevad.

Rahvusvahelistel näitustel võistlevad koerad lisaks serdile veel CACIB-ile – Rahvusvahelise Välimikutšempioni Kandidaadi Sertifikaat ja Res-CACIB – Rahvusvahelise Välimikutšempioni Kandidaadi Varusertifikaat (teiseks tulnud osaleja). Kui esimeseks tulnud koer on juba Rahvusvaheline Tšempion, siis Res-CACIB omistab CACIB-i väärtuse ja koer saab sellega kandideerida INT CH/ C.I.B-le (Rahvusvaheline Välimikutšempion).

Selleks on vaja vähemalt 4 CACIB-i vähemalt kolmest erinevast riigist ja vähemalt kolmelt erinevalt kohtunikult ajavahemikus vähemalt 1 aasta ja 1 päev.

Kes näituseringis koeri esitlevad?

Meie riigis esitlevad näituseringis koeri eelkõige omanikud ja kasvatajad, vähemal määral professionaalsed händlerid, oma osa on ka juunior-händleritel. Paljudes riikides on aga profi-händlerite osakaal märkimisväärselt kõrge. Selleks, et suurel näitusel võita, ostetakse tunnustatud händleri teenust ja see pole mitte odav lõbu.

Kuidas koeri näituseks ette valmistatakse?

Ettevalmistus sõltub tõust ja on totaalselt erinev eelkõige johtuvalt karvkatte käsitlesest. On tõuge, kellega võib nõ. otse ringi astuda, kuid samas on selliseid, kelle eelnev karvahoolitus (pesemine, föönitamine, trimmimine jne) võtab õige mitmeid tunde ja algab juba eelnevatel päevadel/nädalatel/kuudel. Kõik esitletavat koerad vajavad ringis toimuvaks kindlat käitumismustrit – koer peab oskama teiste koertega koos vabalt rihmas liikuda, omama piisavalt püsivust paigal seista ja laskma ennast kohtunikul vaadata/katsuda. Vastavalt esitleja nõudlikkusele on koer saanud kas minimaalse ettevalmistuse või läbinud näitusekoolituse erinevad astmed.

Mida kohtunik hindab?

Hinnatakse koera tõuomast välimikku, liikumist, temperamenti ja iseloomu. Hea tulemuse saamisele aitab kaasa koera korralik ettevalmistus ja esitus: professionaalne karvahoolitus, mis toob välja õige anatoomia; hea liikumine, kus händleri õige tempovalik ja muud nüansid rolli mängivad; koostöö händleriga, mis demonstreerib tõulist ilmet, iseloomu ja temperamenti.

Millised on näitustega seonduvad rahalised väljaminekud?

Kõigepealt osavõtumaks, mis laias laastus võib olla 20 - 100 eurot ühe koera/kutsika kohta, sõltuvalt

näitusest (tõu erinäitus või rahvusvaheline tiitlinäitus) ja ajalisest faktorist (mida varem registreerida, seda odavam osavõtumaks). Transpordikulud ja ööbimistasud, mis välisriikides osaledes moodustavad mitmekordse osavõtutasu. Eelnev näitusekoolitus, karvahoolitus, spetsiaalne toiduratsioon, händleri tasud jne.

Milleks näitused ja mis kasu nendest saadakse?

Publikule on näitus *show* – vaatamänguline etendus, mis rahvale elamust pakub ja kus ka sportlik võistlusmoment ei puudu. Koerahuvilised saavad ülevaate erinevatest tõugudest, võivad vahetult suhelda mitmete tõukoerte omanike ja aretajatega, elada kaasa võistlustules osalevatele tuttavatele.

Kasvatajatele on oluline oma koerte/kasvandikele kogenud kohtunikelt hinnangu saamine, mis aitab aretuses õiget suunda hoida. Paraku ei käi näituseringis ainult suurepäraseid näitusekoerad, vaid kasvatajad esitlevad oma koeri saamaks aretusnõuete täitmiseks vajalikke hindeid/tiitleid. Suurepärase näituse võitja ei pruugi olla sama suurepärase aretuskoer ja vastupidi. Samuti saab kasvataja näha teiste kasvatajate töötulemusi, neid võrrelda ning vajalikke kontakte luua. Seejuures kogutakse serte, et kinnitada tšempionitiitleid ja võisteldakse ka näiteks aastakoera tiitlile.

Händleritele on esitus sportlikku hasarti pakkuv ja samas oma professionaalsuse proovilepanek. Harmooniliselt mõjuv koera-händleri paar võib pakkuda meeldiva esitluse, paraku on ka juhuseid, kus domineeriv händler koera varju jätab või oskamatu tegevusega hoopis sooritust rikub.

Mida soovitada algajale koeraomanikule, kes äkki nõuks võtab oma koeraga näitusele minna?

Kõigepealt värskenda mälu või vaata üle kutsika ostu-müügi leping ja ole kindel, et kutsikas pole müüdud alandatud hinnaga lemmikloomaks, mille põhjuseks on mõni näituseringis head tulemust

välistav viga. Sellise koeraga ei tasu minna ametlikele näitustele, küll aga mitteametlik PontuShow võib olla paras väljakutse ja meelelahutus.

Võta kindlasti ühendust kasvatajaga, et saada selgust, milliseid ettevalmistusi näituseks just selle tõu puhul tegema peab. Kui puudub kontakt ja tugi kasvatajalt, siis saad kirja teadmise, et oled kutsika muretsenud valelt inimeselt. Sel juhul leia mõni tõugu hästi tundev isik, kes oskab esimeseks näituseks olulisi juhtnööre anda (karvahoodus, näituserihm, tõule vastav liikumine, seisak jne). See on väga tähtis, sest oskamatusel tingitud negatiivne stress võib koerale korvamatult kahju tekitada – tundlikum koer/kutsikas võib järgmisel korral keelduda ringi minemast ja seda probleemi lahendada on juba palju keerulisem.

Registreeri koer näitusele, selleks vajaliku info saad ELK-i kodulehelt. Tasub teada, et mida varem registreerid, seda odavam osavõtumaks on ja registreerimine lõpeb enamasti üks kuu enne näitust. Veendu, et koer on eakohaselt vaktsineeritud.

Kui tahad ennast ja koera suuremast stressist säästa ja kena esitluse teha, siis on mõistlik teha pisut spetsiaalset näitusekoolitust, kas tunnustatud koolitaja näitusetrennis või kasvataja juhendamisel.

Kui rääkida stressist, siis tuleb eristada positiivset ja negatiivset stressi. Stress on tegelikult keemiline reaktsioon, mis parandab lühiajaliselt koera

sooritusvõimet ja on igati mõistetav näituseringis ning selle eel. Super show-koer näitab sageli enne ringi positiivse stressi ilminguid (elevus, pinguli olek, isegi haukumine) ja alatist valmisolekut ringi minna, kus ta käitub perfektselt. See, kas koerad liigselt stressavad (negatiivne stress) näituseringis või mitte, on paljuski meie endi kätes. Kui koer ja esitleja on piisavalt teadlikud oma tegemistes, on oht negatiivseteks tagasilöökideks väiksem. Kahjuks näeb ka seda, et ringis toimub kaootiline tegevus, kus händlerist johtuvalt ei liigu ega seisa koer õigesti ja see takistab kohtunikul objektiivse hinnangu andmist.

Kas näitusest kujuneb mõttetu stressamine või lõbus meelelahutus, sõltub valdavalt meist endist. Paraku peab leppima ka sellega, et kõik koerad lihtsalt ei sobi näituseringi ja tegelikult peaks näitustega alati kaasnema positiivne emotsioon. Kõik ei saa olla võitjad – iga koer peaks näituseringist lahkudes saama premeeritud ja seega olema motiveeritud järgnevateks sooritusteks.

Tasub teada, et on ainult üksikuid säravaid tähti, kes sünnivad võitjateks ja enamasti on medalikuhilad ikka tõsise töö vili. Jõudu meile selles töös, sest harmooniliselt kulgev koera-händleri paar võib näituseringis nauditavat vaatamängu pakkuda.

Anne-Lii Sild

NÄITUSEKOOLITUS: MIS JA MILLEKS SEE ON?

Minu juurde koolitusele satuvad inimesed erinevatel põhjustel. On neid, kes on teadlikud varajase koolituse vajalikkusest ja tulevad kutsikaga tundi, et pereliige saaks näitusteks vajaliku ettevalmistuse. Teised satuvad trenni siis, kui näituseringis on juba tekkinud mingid käitumishäired.

Mõlemal juhul on inimesel esialgu raske mõista koera psüühikat ja selles püüangi mina abiks olla. Üsna levinud on arusaam, et koer mõtleb, seostab asju ja kuuleb käsklusi nii nagu meie. Tegelikult pole see kaugeltki nii ja just sellest ma treeningutel alustangi: tuletan inimestele meelde, et koeral on instinktid, millest lähtuvalt loom käitub. Looma instinktid osutuvad meile, inimestele, oluliseks tööriistaks. Põhiline, milles eksime, on käskluste esitamine koerale lootuses, et loom saab meist aru. Näiteks lihtsad käsklused nagu “seisa” ja “kõrval” ei tähenda looma jaoks mitte kui midagi. Selle asemel võiksime öelda ka “kartul” ja “juust”. Käsklused, mida ütleme, on rohkem meile endile mõeldud.

Loomariigis käib kõik läbi kehakeele ja meil tuleb sellega leppida. Kuigi me seda endale enamasti ei teadvusta, toimib ka inimestevahelises suhtluses sageli kehakeel.

Loom vaatab ja tunnetab meid kui karja juhti ja liidrit, kelle järgi joonduda. Kui me ei oska seda ära kasutada või kasutame valesti, ongi probleem käes.

Lihtne näide: me läheme koeraga näitusele ja käitume tavapäraselt karjajuhina. Koeraga ringis olles tekib aga erinevatel põhjustel pinget ja stressi rohkem, kui me arvata oskame. Osalt seetõttu, et me ise ei tea täpselt, mis seal ringis teha tuleb ja osalt seepärast, et me ei tea arvata, mis meie koer ringis teeb ja kuidas käitub. Näituseringis olles me unustame ära koera enda kõrval ja selle, et ka ringis peame jääma koerale turvatunnet pakkuvaks juhiks. Meie närveerimist tõlgendab aga koer meist väga erinevalt. Kui meie muretsame situatsiooni ja kohtuniku arvamuse pärast, siis koer näeb ja loeb teda ümbritsevaid kehakeeli. Läbi looma silmade tähendab see järgmist: ilmub mingi temale tundmatu inimene, kes jalutab sirge selja ja tähtsa näoga ringi, tungib tema turvatsooni

ning hakkab oma käsi koerale lausa suhu toppima. Seejuures on kõige hullem, et omanik karjajuhina laseb kõigel juhtuda, ta kas ei reageeri sellele või on kuidagi eemalolev ja hirmunud. Mõnele koerale annab taoline olukord signaali, et karjajuhi koht tuleb üle võtta, kuna omanik ei saa karja kaitsmisega hakkama. Sellest kõigest tulenevadki erinevad omanikku üllatavad reageeringud: urisemine, kohtuniku hammustamine või põgenemine olukorrast. Taolisel juhul on inimestel mugav koera ja tema psüühikat süüdistada, mõtlemata sellele, mida segaduses loom peab tundma. Tegelikult on situatsioon võrreldav autoavariiga, kus tegelik süüdlane on enamasti juht, mitte auto.

Näitusekoolitus ongi selleks, et kõike seda negatiivset vältida, aidata mõista ning õpetada erinevaid olukordi tajuma ja taluma. Kui tunneme näituseringi mängureegleid hästi, siis oleme ka paremad juhid oma koertele, sest kindlustunde nende jaoks annab selge ja õige kehakeel.

Tihti on nii, et omaniku hoiaku ja teadlikkuse paranedes läheb justkui iseenesest paika ka koera näituseseisak ja suhtumine.

Kohtunikele ja ringi ääres seisvatele inimestele jääb koera juures silma alati see MISKI, mida me näeme, kuid ei oska seletada. See MISKI on just see, mida mina igas koeras otsin ja koos omanikuga ellu äratada püüan. MISKI ongi see, miks üks koer võidab ja teine mitte ja see ei tulene alati õigemast anatoomiast, liikumisest, värvist või suurusest. Igas koeras on see MISKI olemas, tuleb ainult osata see üles leida ja hoida. Selleks ongi vaja meie õiget suhtumist ja oskust koera käsitleda. Näitus on MÄNG, mida peab oskama mängida, teades mängureegleid ja nautides mängu. Seda kõike me õpime koolitusel.

Koolitaja:

Leelo Ratas mob: 51 74 330

leeloratas@gmail.com

Facebooki grupp “Koerte Näitusekoolitus”

Kennel Alphadirato aastast 2000

Koolitused toimuvad Pärnu mnt 142 ruumides

INTERNATIONAL CHAMPION, ESTONIAN CHAMPION, FINNISH CHAMPION, BALTIC CHAMPION, RUSSIAN CHAMPION, LATVIAN CHAMPION, LITHUANIAN CHAMPION, ESTONIAN JUNIOR CHAMPION, FINNISH VETERAN WINNER 2015, TALLINN WINNER 2014, TALLINN WINTER CUP WINNER 2013, 2014, 2015, FINNISH WINNER 2012, ESTONIAN WINNER 2012, BALTIC WINNER 2010, 2011 BALTIC TERRIER WINNER 2009, 2011, HELSINKI WINNER 2011, LATVIAN WINNER 2010, LITHUANIAN WINNER 2010, FINNISH JUNIOR WINNER 2008, HUNGARIAN TERRIER CLUB JUNIOR WINNER 2008, TALLINN WINNER CUP VETW-16, TALLINN WINNER CUP W-16

ŠOTI TERJER MARLAND TRESOR EHK TESSA

Suure kortermaja neljandale korrusele jõudes avab mulle ukse tuntud terjerikasvataja Viive Maranik, kelle kennel „Marland” kohe-kohe väarikat 25-ndat aastapäeva tähistab. Vaatamata neljale neljajalgsele püsielanikule, kolmele 3-kuusele kutsikale ja äsja poeginud külalisemasele koos kahe kutsikaga, tervitab mind tupp astudes vaikus. Pole kahtlust, et kord on majas ja karjajuhti austatakse. Elutuppa sisenedes ei leia pilk kohta, kus puuduks Šoti temaatika, seinad on vallutanud aastate pikku kogunenud trofeed.

Šoti terjeri aukartust tekitav ajalugu ulatub tagasi 16. sajandisse. Samast algupärandist on kujunenud mitmeid madalajalgseid terjeritõuge. Mis on see fenomen, mis just selle tõu möödunud sajandi kolmekümnendatel nii populaarseks muutis?

Üks asi on kindlasti see, et välimik on selline imponentne, kuigi algaastatel polnud sellist habet ja seelikut nagu nüüd aretuse käigus on kujunenud. Samas on ta hästi ilmastikukindel koer. Jahi jaoks ta ju algselt aretati – suur tugev pea, tugevad lõuad, mis on võrreldavad dobermanni lõugadega, madalajalgne, mis võimaldab hästi urus käia. Ja muidugi see, mis ka mulle meeldib, et koeral on

iseloomu, piisavalt kangekaelsust ja väarikust. Teisalt mängisid rolli sellised kuulsused nagu USA presidendid Franklin D. Roosevelt ja George W. Bush, kelle šoti terjerid olid avalikkuse pideva tähelepanu all.

Kes ja mis aastal tõi Eestisse esimese šoti terjeri?

Kahjuks need andmed puuduvad. Teada on niipalju, et aastal 1932 osales siinse Kennelklubi korraldatud 3. kortenäitusel šoti terjer Mac, omanik A. Ermann.

Sina võtsid dobermannide kõrvale esimese isase šoti terjeri Misting's Picklock Pocket'i aastal 1992 ja järgmisel aastal lisandus Soomest teine isane. Mis pani sind tollel ajal selle tõu kasuks valima?

Kuidas nüüd võtta – ühest küljest oli see juhus, aga võib ka öelda, et pisiku sain oma tädilt, kelle šoti terjerit aeg-ajalt näitustele viisin. Teatavasti olid siis reisimiseks keerulised ajad, minul oli aastane Soome viisa ja üks meie kasvataja palus oma emase paaritamiseks Soome toimetada. Koer sai Kouvolas paaritatud, tagasi toodud ja sündinud pesakonnast sain endale kutsika, kelle omakorda Soome saatsin ja hiljem sain vahetuskaubana Soomes sündinud pesakonnast vastu oma esimese isase šoti terjeri. Samalt kasvatajalt sain teise isase juhuse läbi – inimene, kes Eestis selle kutsika pidi saama, loobus temast ja mina ei lasknud kutsikat tagasi viia – võtsin ta endale. Kuna põhjamaade hinnad polnud meile taskukohased, jätkuski koostöö vahetuskaupa tehes ja teineteist usaldades.

Tresor sündis novembris 2007. Tema ema on

mitmendat põlve sinu kasvandik. Isa Raglan Rufus tuntud terjerikasvataja ja kohtunik Dan Ericssoni kennelist.

Selle pesakonnaga on omamoodi lugu – täpselt sama kombinatsiooni olin juba varem kasutanud (pesakonnas 5 kutsikat), kellest emane Jacqueline jäi mulle endale ja saavutas näitustel väga häid tulemusi, sh. Juunioride Maailmavõitja tiitli. Jackie edu ja see, et tema emale oli see viimane paaritus, ajendas kombinatsiooni kordama. Pole seda kahetsenud!

Selles pesakonnas sündis 2 kutsikat, isane ja emane, seega polnud valikuga probleemi. Kui aga on kaks väga võrdset kutsikat kelle vahel valida, siis mis saab sinu jaoks määravaks? Välimik versus iseloom, kumba pead olulisemaks?

Välimikult võrdsete kutsikate vahel valides jääb peale see, kellel on rohkem ‘sädet’. Aga välimik vs. iseloom - kui on super välimus ja temperamenti pole, käib saba jalge vahel, siis sorry..... see pole see. Ka selliseid annab muidugi harjutada ja nad saavad oma tšempionitiitlid kätte, kuid iseloom kipub geenidega edasi minema. Kui on käitumiselt ehtne show-koer, aga välimikku pole, siis ei ole ka sellest *showy* olemisest kasu. Mõningaid kompromisse tuleb aeg-ajalt ikka teha. Ideaalseid koeri ei leidu, puuduseid on ka kõige suurematel tšempionitel.

Mida sa šotlaste iseloomus kõige rohkem väärtustad?

Närvisüsteemi tugevust ja julgust. See on suure koera hing väikese koera kehas!

Milline oli Tresor kutsikana? Kas kohe sündides nägid temas suurt potentsiaali?

Oli väike ja kompaktne. 8-nädalaselt valimine on alati loterii - kutsikas võib areneda hoopis selles suunas, mida sa poleks oodanud.

Mis iseloomuga koer Tessa on?

Võin küll kõigi oma šotlaste kohta öelda, et nad on hea iseloomu ja temperamendiga. Tresor on nagu tulesäde, temaga saab rahulikult näituseringi minna, ta liigub alati rõõmsalt ees. Kakleja ja võõrastele kallaletormaja ta pole, aga karjaga koos olles soovib ikka sõna võtta. Kui aga keegi üritab tema privaatsust rikkuda, näiteks tema toidukausi kallale tulla, siis seda ta küll ei lase – uriseb, teine taganeb ja ongi asi lahendatud.

Kui näituste ja tiitlite rida vaadata, siis see pole vahepeal katkenud – igal aastal on tiitleid juurde tulnud, seega vanusest sõltumata näitusepausi pole tehtud.

Ega pole jah. Tessa on pidevalt heas vormis olnud, nii ka 2015 detsembris Soome Võitja näitusel, kus ta esimest korda võistles veteranide klassis ja oli tõsiseks konkurendiks endast aastaid noorematele.

Mida pead kõige kõvemateks saavutusteks tema näitusetulemustes?

Oleme Tresoriga mitmel maailmanäitusel käinud, häid tulemusi saanud, aga niipalju pole vedanud, et oleksime võitjatiitlini jõudnud. Kõige tugevamaks saavutuseks pean 2010.aastal Taanis toimunud Scottish Terrier World Show väga suurearvulises ja tugevas konkurentsias saavutatud Parim Emale III kohta koos tšempionklassi võiduga (klassis 26 koera) Rootsi tõukasvatajast kohtuniku ringis. Ka Soome suure osalejate arvuga 2009.a. erinäituse Parima Emale tiitlit Inglismaa kasvataja-kohtuniku hindamisel. Kodustest tulemustest erinäituse Tõu Parim, Champion Of Champions II koht, kõikide tõugude näituse BIS1 tulemus.

Mitu põlvkonda järglasi Tessal praeguseks hetkeks on?

Emasliinipidi on 2, Eestis ja Serbias. Ka nendele kolmele kodus olevale kutsikale on Tessa vanaemaks. Tessa isaste kutsikate järglaste kohta täpsed andmed puuduvad, tean vaid, et nii Rootsis kui ka Serbias elavatelt isastelt on olnud pesakondi.

Mitu põlvkonda kasvandikke üldse annaks praeguse seisuga pildile sättida?

Peab mõtlema...šotlasi on 7 põlvkonda. Üks 7-nda põlvkonna esindaja on ka endal kodus.

Lisaks kasvatajale oled ka kohtunik. Mida pead kohtunikuna terjereid hinnates kõige olulisemaks?

Õiget tõutüüpi ja tasakaalustatust, tervet närvikava, head temperamenti.

Millal võib Tresorit näituseringis jälle näha?

Tresorit näeb „Tallinna Võitja 2016“ ja „Eesti Võitja 2016“ näitustel.

Mis sõnumi edastad potentsiaalsetele kutsikaostjatele?

Ärge võtke šoti terjeri kutsikat kergekäeliselt. Mõelge enne ostu 10 korda järele, kas teil on aega ja jaksu temaga tegeleda - pikakarvalise, sagedast kammimist ja ka trimmimist nõudva tõu hooldamine ei ole kerge. Kui aga olete oma otsuses kindel, siis usun, et paremat kaaslast ja sõpra annab otsida!

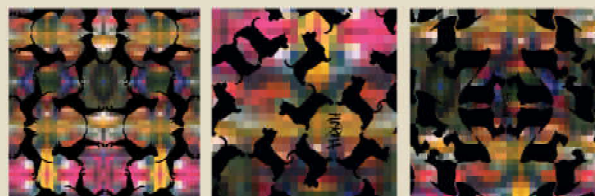
Intervjueeris Anne-Lii Sild

Fotod: Viive Maranik ja Margot Oder

NORNA

Särtsakad aksessuaarid ja diivanipadjad
terjerisõpradele!

www.facebook.com/NornaCatandDog
<https://www.etsy.com/shop/NornaCatandDog>

Kangadisainide autor M. Teng

Kõik pereliikmed väärivad vaid parimat!

PetCity Kliinik
on sisustatud kaasaegse tehnoloogia ja
aparatuuriga, mille diagnostiline
võimekus lubab kohapeal läbi viia
laboranalüüse, röntgen- ja ultraheliuuringuid,
endoskoopia uuringuid.

Leia meid
Tallinnas Rannamõisa tee 8
ja
Pärnus Aida 7 (PK I korrus)!

NARKOOS, SELLELE EELNEV JA JÄRGNEV PERIOOD

Tänapäevane lemmikloomade ravi ja paljud diagnostikaprotseduurid on mõeldamatud ilma anesteesiata. Koeraomanikule võib aga olla tema armsa lemmiku uinutamine vägagi tundmatu ja hirmutav. Juhtub ka seda, et muretses peremees keeldub koerale vajalikust raviprotseduurist kartuses, et loom anesteesiast ei ärka. Tõepärane informatsioon aitab loomaomanikul anesteasiat vajavate olukordadega paremini toime tulla. Palu julgelt oma loomaarstil ees ootavat protseduuri kirjeldada. Võid ka paluda luba kliinikuruume näha: enamasti tutvustavad arstid oma kliinikut uhkusega, sina aga veendud, et lemmik on usaldusväärses kätes.

Mis on mis?

Rahustus aitab läbi viia väikeseid valutuid protseduure, mille õnnestumiseks on tähtis, et loom paigal püsiks. Sellisteks on näiteks röntgenpiltide tegemine. Kombineerides rahustust lokaalanesteetikumi süstimisega, saab õmmelda väiksemaid haavu või eemaldada väikeseid kasvajaid. Valjema heli peale võib rahustuses loom hetkega ärgata ning käituda ettearvamatult. Rahustusaineid süstitakse loomale tavaliselt lihasesse.

Tõhusamat valuvaigistamist, süvamat rahustust ja lihaste lõõgastumist nõudvate kiirete protseduuride tegemiseks saab kasutada lühiajalist üldanesteasiat. Veeni süstitud anesteetikumid uinutavad looma juba sekundite jooksul, toime on lühiajaline ning võimaldab loomal ärgata loetud minutite jooksul.

Operatsioonide, hambahoolduse ja –ravi, endoskoopia- või magnetresonantsuuringute läbiviimiseks peab loom olema üldanesteerias pikka aega. Ohutuimaks meetodiks on inhalatsioonianesteesia. See tähendab, et eelnevalt rahustatud ja lühitoimelise üldanesteetikumiga uinutatud loomale sisestatakse hingamisteedesse intubatsioonitoru, mille kaudu juhitakse hapnik ning anesteesiagaas otse koera kopsudesse, kust anesteetikum edasi vereringesse difundeerub ja ajusse jõuab. Inhalatsioonianesteesia korral hingab loom anesteetikumi sisse ja välja iga hingetõmbega, mistõttu anesteesia sügavust saab kiiresti ja täpselt reguleerida: kui anesthesioloog langetab anesteetikumi konsentratsiooni sissehingatavas õhus, langeb kiiresti selle tase veres ja ajus, üldanesteesia sügavus muutub pinnalisemaks ning vitaalsed elutalitlused tugevamateks. Samuti vastupidi – pinnalise anesteesia korral saab looma kiiresti sügavamasse teadvusetusesse viia. Patsient ärkab minutite jooksul pärast anesteesiagaasi manustamise lõpetamist.

Multimodaalne anesteesia

Hea anesteesia tagab täieliku teadvusetuse ja

valutundetuse, takistamata seejuures elutähtsate protsesside toimimist. Pole olemas universaalset ravimit, mis üksi sellise tõhususe ja turvalisuse tagaks: anesteesia on kompleksne protsess, mille asendamatuks osadeks on patsiendi ja protseduuri omapära arvesse võttev anesteesiaprotokoll, etapiline anesteessiasse viimine, pidev monitooring, tugiteraapia ja kestev jälgimine ärkamisel.

Anesteesiaeelne hindamine. Südame-, maksa- ja neeruhaigused, diabeet, rasvumine, aneemia ja vedelikuvaegus, kõik põletikulised haigused tõstavad oluliselt anesteesia kestel tekkida võivate komplikatsioonide tekkevõimalust. Anesteesiaeelne kliiniline ülevaatus koos vajalike lisauuringutega võimaldab valida igale loomale sobivaimad rahustus- valuvaigistus- ja anesteesiaained, otsustada tugiteraapia vajaduse üle, aitab anesthesioloogil ära tunda komplikatsioone varajases tekkejärgus ning koostada ennetav plaan komplikatsiooniolukordades tegutsemiseks. Haige looma seisund stabiliseeritakse võimalusel enne anesteasiat: see võib tähendada näiteks protseduuri edasilükkamist mõneks tunniks, kuni vedelikteraapia abil on looma vererõhk ja vere elektrolüütide tase normaliseeritud, või nädalateks, kuni infektsioon on saadud koduse antibiootilise ravi abil kontrolli alla. Oluline informatsiooniallikas tervise seisundi hindamisel on loomaomanik: loomaarst peab teadma kõike varem põetud haiguste, tehtud uuringute ning varasemate anesteesiade kohta. Kindlasti tuleb teavitada arsti aegsasti, kui loom saab mõnda ravimit või toidulisandit.

Premedikatsioon ehk eelravi. Enne looma uinutamist manustatavatel ravimitel – erinevatel valuvaigistitel ja rahustusainetel – on mitmeid ülesandeid: eelravi alandab ärevust ja stressi, langetab vajalike üldanesteetikumide doosi aitab kaasa valutunde kadumisele ja tagab sujuva ärkamise. Valu ennetamine enne valuaistingu tekkimist on oluliselt tõhusam, kui hilisem vaigistamine. Sotsialiseerumata, hirmunud või agressiivsete loomade puhul tagab premedikatsioon ohutuse nii loomale kui veterinaarpersonalile.

Veenikateetri paigaldamine. Veeni manustatud anesteesia ravim mõjub koheselt, võimaldades doseerida anesteetikumi täpselt teadvuse kaotust esile kutsuva koguseni – ohtlikku üledoseerimist esineb palju harvem, kui lihasesisese süstimise puhul. Kateeter veenis võimaldab operatsiooniaegset vedelikteraapiat, eluohtliku komplikatsiooni korral on veenikateeter elupäästev, võimaldades süstida otse vereringesse ravimeid.

Anesteesia induksioon. Induksioon tähendab

lühiajalise üldanesteesia esile kutsumist, et oleks võimalik paigaldada intubatsioonitoru ning ühendada see gaasilist anesteetikumi manustava inhalatsiooniparaadi külge. Humaanmeditsiinis kutsutakse teadvusetus esile gaasanesteetikumi manustamisega maski abil. Lemmikloomad ei talu enamasti maski surumist vastu nägu ning anesteetikumi lõhna, palju stressivabam on induksioon veenikateetrisse juhitud lühitoimelise ravimi abil.

Anesteesia säilitamine. Induksiooniks kasutatud üldanesteetikumi mõju on lühike, ning niipea, kui intubatsioonitoru on paigaldatud, alustatakse gaasilise anesteetikumi manustamist. Loom hingab toru kaudu hapniku ja anesteetikumigaasi kuni operatsiooni lõppemiseni. Intubatsioonitoru tagab, et kogu protseduuri kestel püsivad looma hingamisteed avatuna – ning liibudes hingetoru seina vastu ei lase süljel, võimalikel oksemassidel või näiteks hambaprotseduurides kasutataval jahutusveel teadvuseta looma hingamisteedesse ei valguks. Kopsu juhitud hapnikukonsentratsioon on peaaegu neli korda suurem kui õhus, mis aitab ära hoida anesteesiast tingitud hingamispeetusega kaasnevat hapnikuvaegust. Sügavas teadvusetuses looma südamesageduse, hingamise ja vererõhu regulatsioonimehhanismid on nõrgenenud, muutuste varajane märkamine võimaldab stabiliseerida seisundi enne tõsiseks komplikatsiooniks arenemist. Aparatuur, mis mõõdab pidevalt südame- ja pulsisagedust, hingamissagedust, väljahingatava süsihappegaasi hulka, vere hapnikuga küllastatust, vererõhku, südame elektrilist aktiivsust ja kehatemperatuuri on eranditult nõutav inimeste anesteetiseerimisel ning soovituslik ka loomade üldanesteesia läbiviimisel. Uuri oma loomaarstilt kindlasti, milline monitooringuvõimekus on sinu koera kliinikus!

Valuravi ja tugiteraapia. Suurt valu põhjustavate protseduuride korral on oluline toetada üldanesteesiat valuravimitega või lokaalanesteesiaga – see võimaldab anesteesia sügavust vähendada ja nii ohutust tõsta. Niisamuti võib loom vajada vererõhku säilitavaid ravimeid, aga ka kunstlikku hingamist. Siinkohal tuleb ka esile veenikanüüli ja intubatsioonitoru kasutamise olulisus – nende puudumisel pole tõhus stabiliseerimine võimalik.

Anesteesiast ärkamine. Inhalatsioonianesteesia kasutamisel äratatakse loom niipea kui operatsioon on lõppenud – peatatakse anesteetikumi manustamine. Minutitega taastub teadvus, algab neelamis- ja köharefleks, eemaldatakse hingamistoru ja patsient viiakse puuri taastuma. Ärkamisperiood on ediselt kriitiline - oluline on hapniku manustamise võimalus ka ärkamisruumis, kehatemperatuuri toetamine, südame- ja hingamistöö jälgimine.

Õige hooldus enne ja peale operatsiooni kiirendab lemmiklooma paranemisprotsessi.

Enne anesteesiat:

Koer peab olema söömata 8 tundi enne protseduuri (väikese koguse pehmet kergestiseeduvat konservtoitu võib anda ka 6 tundi enne anesteesiat). Kindlasti tuleb võimaldada aga joogivesi.

Loom peab olema võimalikult puhas ja kuiv: operatsioonieelsel päeval võiks koera pesta.

Käi koeraga väljas pissil vahetult enne kliinikusse tulekut, aga pikemad jooksmised jätke sel hommikul vahele.

Võta kliinikusse kaasa tekk – kodune lõhn rahustab koera. Ka lemmikmänguasi lisab positiivset enesetunnet.

Pärast anesteesiat:

Ära jäta koera operatsioonipäeval üksinda koju.

Hoolitse, et lapsed ega teised pere loomad ei häiriks äsja anesteesiast toibunud looma. Unesegane lemmik võib käituda ettearvamatult.

Ase peab olema soe ja kuiv. Kui koer elab kuudis ning kuidagi pole võimalik teda tuppa lubada, valmista ase ette eriti hoolikalt ning käi teda sagedasti vaatamas.

Käi koeraga väljas pissil kohe koju jõudes. Nõrk loom tuleb välja kanda süles või toetada tema kõndimist kõhu alt rätiku abil.

Täielikult toibunud loomale tasub pakkuda vett ja väikeses koguses kergestiseeduvat toitu.

Ära unusta anda kliinikust kaasa saadud ravimeid. Kui ravimite andmine ei õnnestu, teavita kindlasti loomaarsti.

Kaitse ja puhasta lõikushaava nii, nagu kliinikus õpetati.

Kui loom näitab välja valu tunnuseid või ei reageeri äratamisele, võta ühendust loomaarstiga.

Kui lõikushaav punetab, tursub või nõretab, teata sellest loomaarstile.

Rahutuse ja ärevuse põhjuseks on tavaliselt rahustite, anesteetikumide, valuvaigistite järelmõju. Sel juhul loom tavaliselt rahuneb silitamise ning rahustava kõnetamise peale. Kui põhjuseks on valu, tundub puudutamine loomale ebameeldiv ning ta pigem väldib inimesi. Tarvidusel saab loomaarst raviplaani lisada täiendavaid valuvaigisteid.

Maarja Roosileht, Heli Säre

PetCity Kliinik

UUS JA UNIKAALNE LEMMIKLOOMADE KVALITEETTOITUDE SARI

KARNIVOORID JUBA 30,000 PÕLVKONDA.

VETERINARY HPM on toitude uus põlvkond, mis on töötatud välja võimalikult sobivana lihasööjate toitainevajadusele. See uus ja unikaalne sari põhineb väikesel süsivesikute ja suurel valgusisaldusel.

KÜSIGE LISATEAVET OMA LOOMAARSTILT

TERJERITE TEEKOND DRACULA SÜNNIMAALE

Mõte selline pikk teekond ette võtta sai idanema pandud ligi aasta aega enne näitust, mis toimus 12. ja 13. septembril 2015 aastal Rumeenias. Dracula Show on täiesti omamoodi näitus, mida elavdab kogu näituse programmi läbiv Dracula teema ja sündmuse naelaks on rahvusvaheline CACIB-näitus "Dracula Show". Eks näitusehuvilisi on Dracula Show'l aastate jooksul palju käinud ja alati on sealt tagasi tulnud säravate meenutustega täiesti erilisest näitusest. Midagi on nendes reisides sellist, et kui korra käid, siis mõne aja pärast kisub vägisi tagasi...

Igal reisil on oluline ja üsna määrava tähtsusega hea reisiseltskond ning omavahel sobivad koerad. Igäühel meist on ju omad soovid ja nõudmised, kuid selliste reiside puhul tuleb kõigil kompromisse teha ja meenutustesse jääb taaskord elamusterohke näitusereis.

Kuna meie seltskond on juba mitmed reisd üsna muutumatu, siis oli suhteliselt kerge aimata, kuidas kõik kulgema hakkab.

Ja kes me siis olime- see meie reisiseltskond?

Neli naist ja 9 vahvat koera- 2 kääbusbullterjerit, 2 vene toyd, welshi terjer ja 4 austraalia terjerit. Sellise jõuguga alustasime teed 10. septembri hommikul kell 10 ning meie sihtkohaks oli Rumeenias asuv linn

Targu-Mures. Ees ootas ligi 2000 km ja kui see korrutada kahega, siis saame kogu Tallinn- Targu-Mures - Tallinn marsruudi kilometraaži.

Esimene peatus endale ja koertele sai tehtud Leedus, Timejases, kus maitsev lõunasöök meile endile ja värskendav jalutuskäik koertele andsid hea tunde, et järgnevaid sadu kilomeetreid neelata.

Juba saigi läbitud Leedu, Poola ja ühtäkki oli meil ületatud ka Slovakkia piir. Sõites hakkasime üha sagedamini märkama silmapiiril kõrguvaid mägesid. Lähenesime tasapisi Karpaatidele, mis oma hiiglaslike mäeahelikega läbivad nii Slovakkia, Ungari kui ka Rumeeniat.

Me kõik teame, et need riigid on uhked oma viinamarjaistanduste poolest ja see ilu, mis mäenõlvadelt meile, põhjamaistele inimestele, kätte paistis tegi küll kadedaks. Lõputud istandused ja armsad veinimõisad kohe sealsamas kõrval. Vahepalaks olgu öeldud, et Ungari veinidest teatakse üldiselt vaid paari konkreetset maailmaturul edu saavutanud marki. Tegelikult on Ungari tootnud sajandite jooksul väga mitmekesiseid kvaliteetveine ja üks tuntumaid marke on Tokaj. Mainin seda seepärast, et Tokaj piirkond on ainus, mis seda nimetatud veinisorti toodab ja ka meil õnnestus need viinamarjaistandused vilksamisi ära näha.

Vahelduseks väikesed peatused ja jalutuskäigud, kosutamaks nii ennast kui koeri, mõte läks järjest rohkem Rumeeniale ja Targu-Muresele ning ühtäkki me seal olimegi.

No oli mida vaadata- hirmuhked tornidega majad (kohe lausa „paleed”!) ja kõrval äärmiselt viletsad hütid. Hobuvankrid vedamas kohalikke mustlasi ja samas neist mööda tuiskamas politseiauto margiga BMW ja ikka väga uus väljalase! Seinast sein oli see esmamulje, aga see oli ju kõigest algus....

Õhtuhämaruses leidsime mäenõlvalt oma vahva hotelli ja see oli kui pääsemine- voodid, pesemisvõimalused, koertele pisut rohkem vabadust- no mida sa veel tahad, et olla õnnelik?

Meie esimene öö Targu.Mureses võis alata.

Varahommik - sigin-sagin, koerad, näituseriided, kõik vajalikud kotid taas kaasa ja näitusele.

Sel korral oli näitus esmakordselt korraldatud Munitsipaalpargis, mis asus keset linna ja oli meie hotellile õnneks väga lähedal. Pisut muretsesime ilmade pärast, sest ilmaprognoosid olid vesised, kuid meie „tellimus” täitus ja vihma me näitustel ei

näinud. Palveid oli lausa nii kuulda võetud, et meie koerte ringid olid enamuses siseruumides ja väike vihmake polekski suutnud meie näitusemeeleolu rikkuda.

Ees ootas kaks pikka näitusepäeva ja kokku kuus näitust (2 erinäitust, 2 rahvuslikku ja 2 rahvusvahelist), mis on tavapäratult tihe näitusegraafik. Kell kümme said näituseringid loa töö alustamiseks ning meie püüdsime hoolega ringide ajagraafikut jälgida. Tuleb tunnistada - oli

kohe päris tegemist, et tempos püsida.

Siiski sujus kõik kenasti - meie koerad said kätte tiitlid, mis südames soovitud ja päeva naelaks olid oodatud lõppvõistlused peatelgis.

Telk oli väga meeleolukas - suurte põhupallidega ääristatud näitusering, mis oli äärmiselt vahva ja erines suuresti sellest, mida kodumaal korraldatud näitustel oleme harjunud nägema.

Alustati serdinäituste lõppvõistlustega ja neid oli mõlemal päeval kaks. Sel korral oli näitusel üsna palju koeri Eestist, neist mitmed jõudsid lõppvõistlustele ja auhinnalistele kohtadele.

See tuli kui välk selgest taevast - meie oma koer, meie väike kääbusbullterjer saavutas juunioride BIS-il auhinnalise teise koha! (Täpsustan siinkohal, et auhinnalisi kohti antakse nendel näitustel välja ainult 2).

Milline rõõm, milline õnnetunne- me olime võitjate hulgas! Ma isegi ei mäleta päris hästi, kuidas üle nende põhupallide tormasin, et kõik see õnn pildile saada! Pildid sai tehtud ja rõõmus Margot koos koeraga sai veidi teenitud puhkust. Kohe tuli aga

taas kogunemisalale minna ja ees ootas esimese päeva kõige põnevam hetk - Dracula CACIB show BIS ring. Süda juubeldas - mäletan hästi, et vaatasin kohtunikke ja mõtlesin - ja mis siis nüüd saama hakkab?

Telk täitus suitsuga, muusika muutus kabareelikuks ja rahva meeleolu aitas tõsta tantsuprogramm, mis sulandus tervikusse.

Kell oli 22.30, kui ringi kutsuti juuniorid. Üks ilusam kui teine- ühesõnaga- kõik imeilusad koerad! Kohtunik tegi esimese valiku, kuhu kuulus 5 koera ja kääbusbullterjer oli taas väljavalitute hulgas. Kulus vaid hetk kui kohtunik oligi teinud oma otsuse ja kuulutati välja BIS 2 - must terjer.

Pinge aina kasvas, sest keset valgusvihke seisis veel neli koera. Kõik ootasid ja ootasid ja ootasid ja nüüd - BIS 1 juunior oli taas koer Eestist, meie kääbusbullterjer Messi oma suurepärase händleri Margotiga!

Kes vähegi oskab seda tunnet ette kujutada, siis just selline suur rõõm ja õnn oli meie kõigi silmis ja

südames.

Taas imbus telki paksu suitsu, õhkkond oli salapärane ja tantsijad oskasid seda salapära kenasti hoida kuni ühtäkki astus nende keskel välja Dracula ise.

Kuna tegemist oli juubelinäitustega, siis tänati kõiki eelnevatel aastatel võitnud koeri ja nende omanikke. Tänuõnnad suure töö ja vaeva eest said korraldajad ja loomulikult ka kohtunikud. Viimane etteaste võis alata.

Kümme imeilusat koera, aga auhinnalisi kohti ikka ainult kaks.

Päeva ilusamaks koeraks valiti karmikarvaline foksterjer, mis oli lihtsalt iluduse kehastus ning teise auhinnalise koha sai must terjer.

Nii lõppes meie esimene näitusepäev ja hotelli jõudes näitas kell juba uut päeva.

Vara üles, hilja voodi- nõnda võidud koju toodi...

Hommik, uus päev ja uued näitused.

Kõik jätkus tavapäraselt, samasuguse kiiruse ja täpsusega nagu me seda olime juba eelmisel päeval kogenud. Huvitav oli see, et iga ring lõppes rühma BIG-iga ja nii jäid peatelki ainult näituste Best In Show lõppringid.

Meie tulemusteks olid siis Rumeenia CH tiitlid ja enamusel ka Rumeenia Grand CH tiitlid, pluss rohkesti klubivõitjaid.

Käabusbullterjer oli aga meie õnnelik super-võitja, kes vedas koju koorma auhindu, mis kuidagi ei tahnud meie bussi ära mahtuda.

Uus hommik tähendas seda, et mõtted tuli sättida taas koduteele ja viimased ühispildid hotelli ees kuulutasid meile selle uskumatu näitsemaratoni lõppu!

Tagasiteel läbitud kilomeetrid lähendasid meid suure kiirusega kodule - iga hea asi saab kord otsa ja nii sai läbi ka meie vahva reis.

Nüüd on õige aeg tänada kogu reisiseltskonda ja tunnistada, et küll me oleme ikka vahvad! Jagatud mured on väiksemad, aga jagatud rõõm on kordades suurem- ehk siis järgmiste (reisi)kordadeni!

Olgu meie peategelased ka teie ette toodud ja siin nad on: austraalia terjerid Missy, Tralla, Tuuli ja Johnny; käabusbullterjerid Messi ja Bentli; vene toy-d (muide endine terjeritõug) Miki ja Tessa; welshi terjer Jack.

Loo pani kirja kaardilugeja Aivi

TEATRIKOER DANTE

Selleks, et rääkida meie imelisest „teatrilapsest” Dantest, tuleb pöörata aega tagasi ja jutustada lugu, mis meile endilegi üllatuseks on meid oodatust rohkem õpetanud ja inspireerinud.

Aastaid tagasi, viis või isegi kuus, nägin ühel välismaa näitusel esimest korda seda tõugu koera – ta oli natuke kentsaka välimusega – selline pikk kere ja need tohutusuurid silmad, see oli armumine esimesest silmapilgust. Tol hetkel ei osanud mõeldagi, et minu kodus võiks kunagi olla dandie dinmont’i terjer. Aastate möödudes kripeldas siiski miski kusagil südame all alati kui neid näitustel kohtasin või kui sotsiaalmeedia kanalites pilte silmasin. Olles mõnda aega sellel tõul „silma peal hoidnud” avastasin, et Eestis on juba üks selline vahva tegelane olemas – nii viiski üks asi teiseni ja 2015. aasta septembri lõpus tuli meie koju Danchester’s Oh See Me Say WOW ehk Dante. Ja tuleb öelda, et see koer on üks tõeline WOW!

Hommikul, kui Dantel esimene öö oma uues kodus üle elatud (mis kummalisel kombel sujus nii ladusalt, et meie pere kahe jack russell’i kõrval oli see kohe lausa imelikult rahulik öö), läksin külla oma emale, et

talle meie uut vahvat perelisa näidata. Ema, nagu kõik teisedki, kes temaga siiani tutvunud, oli täielikus vaimustuses ning rääkis mulle, et oli Facebookis märganud kuulutust, kus otsitakse koer-osatäitjat etendusse „Karlsson katuselt”. Mõtlesin, et saadan meie pesamunast pildi ja enne kui ma arugi sain helises telefon – me saime selle rolli!

Dante käis mõned korrad teatrit ja seal töötavaid inimesi uurimas, seejärel tuli allkirjastada ka leping, mis tõendab, et noormees on tõepoolest Rahvuskooper Estonia täieõiguslik liige ja teenib oma kondid tööga välja. Kohal oli palju ajakirjanikke ja teisi tähtsaid tegelasi, eesotsas muidugi teatri direktor Aivar Mäega. Pärast lepingu sõlmimist suundusime otse proovisaali.

Prooviperiood oli meile mõlemale – mulle ja Dantele – väga lahe õppimise aeg! Mina sain palju uusi kogemusi koera koolitamise osas ning noor staar kujundas lavalaudadel oma käitumist. Tuleb öelda – ta oli esimesest hetkest peale lavale justkui loodud. Julge, enesekindel, südikas ja mis kõige tähtsam – täielik nunnumeetri piirajasse kiskuja! Dante alustas oma karjääri olles vaid 2,5 kuune.

Esietendus

Õhk oli ärev – näitlejad, kostümeerijad, grimmeerijad, lavatehnikud, valgustajad – meeletu siblimine ja sagimine. Meie valmistusime vaikselt oma garderoobis, mis meile eraldati – tõelisel näitlejal on ju ometi oma ruumike, kus puhata ja mängida.

Avamäng ja läks! Meie päris esimene etendus oli algamas, noorhärri oli vana rahu ise, omaniku kohta ei saa sama just öelda. Ja siis oligi käes see hetk – meie väike sinepikarva poiss Bimbo läks lavale ja

ma võin päris ausalt öelda, et sellel hetkel oli terve saalitäie inimeste kurgus väike nutuklomp, nii tõetruu ja ilus oli see etteaste. Siinkohal tuleb öelda, et loomulikult teevad ka inim-näitlejad sellest tõeliselt südantsoojendava stseeni, eriti meile, kes me kunagi oleme öelnud „oh ema-isa, ostke mulle koer!“ Kummarduste ajal sai meie väike staar lillede asemel ühe väga korraliku kondi hambu ning teatripere õnnitles Dantet kui võrdset kolleegi.

Äpardused

Nagu beebidel ikka, juhtub aeg-ajalt naljakaid ja vahel omanikule mitte nii naljakaid äpardusi. Õnneks ükski neist ei ole juhtunud rambivalguses, kuid siiski on minult palju küsitud – kas mõni häda ka lavale juhtunud on? Jah - on küll!

Uued sõbrad

Sellest hetkest peale, kui me esmakordselt teatri-ellu astusime, oleme saanud palju uusi austajaid ja sõpru. Eelkõige on need fännid küll lapsed, aga ka täiskasvanute suud on alati naerul, kui oma neljajalgset kolleegi näevad.

Meie suurimad sõbrad on muidugi Väikevenda kehastavad Mikk Jürjens ja Kaarel Targo, kes Dantet alati tervitavad kui oma karvast venda. Ei saa kuidagi mainimata jätta, et ka Karlssonit kehastavad Sepo Seeman ja Rene Soom sosistavad noorele näitlejale nippe kõrva, kuidas laval end ikka ilusti üleval pidada. Olgugi, et Karlsson oli ju krutskeid täis! Tegelikult võiksingi neid lähedaid tegelasi ja näitlejaid loetlema jääda, sest teatripere on üks ühtehoidev pere, kus ka neljajalgne näitleja on väga austatud ja mitte põrmugi madalamal pulgal!

Koerateraapia teatris

Meie garderoobi uks on alati kõigile kolleegidele avatud ja tuleb tunnistada, et seda ust kulutatakse ikka väga tihti. Olgu see siis mõni lavatöötaja või

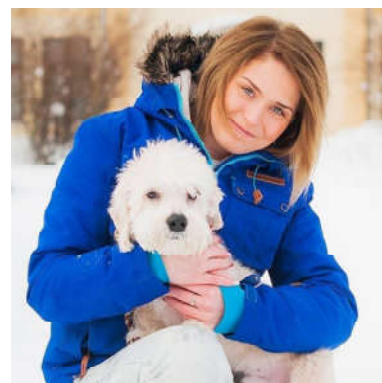
näitleja, raamatupidaja või kostümeerija - kõik nad tahavad selles tohutus siginas-saginas saada hetkeks hellust ja rahu, mida üks dandie dinmonti terjer lõputult jagada võib. Meie garderoobist pole veel ükski inimene pahura või kurvana lahkunud.

Lisaks teatrikarjäärile on Dante alustanud näituseteeconda ja oma päris esimesel näitusel „Jõulushow 2015“ saavutas ta Best In Show Beebi 3 koha – tundub, et tegu on multitalendiga!

Kristine Maria Aireenne

Pildid: Kristine Maria Aireenne

KUI AUTO VISKAB VIMKA...

Möödunud aasta 25. aprilli varavalges alustasin koos Kristeli, Maarika ja nelja amstaffiga teekonda Lätti, Talsi kahepäevasele rahvuslikule näitusele. Juba reisi algus tundus paljulubav - enne Ikla piiripunkti pidas meid kinni politsei ja maksime trahvi auto puuduva ülevaatuse pärast. No see selleks - mis tegemata, see tegemata. Kuni Riiani kulges sõit sujuvalt ja viperusteta, aga Riia kesklinna jõudes kõik muutus – äkki hüppasid armatuurlaual näidikud maksimumi ja õnnkombel jõudsimel pöörata teeäärsele Neste tanklasse. Avasin auto kapoti ja seal avanes üsna trööstitu vaatepilt - generaatori rihm oli purunenud. Näitusele jõudmine tundus päris lootusetu, sest sõita oli veel 120 km ja aega nappis täiega. Helistasime läbi kõik Riias elavad tuttavad, aga kõik olid juba näituseplatsile jõudnud. Ka Margot oli juba Talsis ja leppisime kokku, et kui me liikuma ei pääse, siis tuleb ta meile peale ringide lõppu järele. Seis oli päris nutune ja lootusekiirt ei paistnud kuskilt....

Ainsaks võimaluseks õigel ajal näitusele jõuda tundus olevat takso. Takso, mis kogu meie koerakarja peale mahutaks (ärme unusta, et jutt käib neljast amstaffist!), pluss kõik muu vajalik. Aeg aga tiksus halastamatult edasi. Õnneks oli meie auto ümber sehkendamine tankla turvameeste tähelepanu äratanud ja just neilt saimegi abi taksojuhi leidmisel, kes nõustus meid 70 euro eest Talsisse viima. Toppisime kogu oma tavaari taksosse ja ralli algas. Taksojuht sõitis kõigega riskides, aga kohale me jõudsimel. Jõudsimel päris viimasel hetkel, kui meie ring oli juba alanud ja kutsikas ringis. Kristel jooksis näituseplatsile ja jõudis juunior isasega sekundipealt ringi äärde, andes hingeldades koera Margotile näitamiseks. Mina ja Maarika loopisime asjad taksost välja ja lidusime samuti ringi poole, jättes kogu varanduse vedelema. Lahke taksojuht soostus kraami valvama, kuni meil koerad näidatud. Vaatamata kõigele läks meil hästi - saime serdid, mida vajasisime ja üks emane koer oli ka VSP. Tublid, teatud!

Meie auto oli jäänud Riia kesklinna ja polnud õrna aimugi, mis edasi saab. Hotell asus näituseplatsist umbes 6 km kaugusel, istusime oma kotihunnikute otsas ja ootasime.....Margot lubas meid näitusepäeva lõpus hotelli toimetada ja see tundus positiivne.

Järsku ilmus seesama taksojuht ja küsis, et kuidas

me siis nüüd ikkagi saame, mispeale kehtasime õlgu. Siis pakkus ta välja, et Riiga jõudes parandavad nad koos sõbraga meie auto ära. Ega meil palju valikuid olnud, samas kurtsime, et kogu raha oli läinud taksoarve maksmisele. Taksojuht oli aga igati positiivne ja abivalmis ning leppisime kokku, et Eestisse jõudes teeme auto parandustööde eest ülekande. Tundus nagu muinasjutt - andsin auto võtme taksojuhile, siiski täpsemalt teadmata, mis edasi saab. Selgus saabus õhtul, kui olime hotelli jõudnud – taksojuht teatas, et parandatud auto ootab meid seal, kuhu olime selle jätnud. Suurepärane, kõik tundus laabuvat. Jäi veel organiseerida järgmisel päeval näituseplatsile saamine ja siin tuli appi vastutulelik hotelliomanik, kes meid hommikul oma autoga näitusele toimetas. Olime väga tänulikud – headus pole ilmast kadunud!

Ka pühapäevane näitusepäev sai õhtusse ja nüüd oli vaja veel Riiga saada. Siin pakkus abi jälle Margot, kes mind koos pealemahtuvate koertega kohale sõidutas, Kristel ja Maarika said küüti ühelt teiselt amstaffi omanikult. Samas tanklas ootas meid juba tuttav taksojuht ja remonditud auto. Uskumatu, kas pole! Saime taksojuhilt tšekid remondikulude kohta - oli ikka üks tore vastutulelik mees ja veel nii usaldav.

Kohe esmaspäeval kandsime taksojuhile raha üle ja oleme sellele mehele lõputult tänulikud, samuti kõigile teistele osavõtlikele inimestele.

Sellest järeldus: kui auto viskab vimka, siis võta takso, tee vajalikud sõidud, ulata autovõtmed taksojuhile ja järgmisel päeval saad parandatud auto kätte, kusjuures maksimisega pole kiiret. Lihtne!

Sündmused on kirja pannud Häli Tammeleht

Foto: Kristel Võsu

RAVIMIREKLAAM

Pakub kaitset puukide ja kirpude vastu kuni 8 kuud

Kuni **8**
kuud
kaitset

*Küsi loomakliinikust
või apteegist!*

Bayer HealthCare

Tähelepanul Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendi infolehte. Kaebuste püsimisel või kõrvaltoimete tekkimisel pidage nõu loomaarstiga.

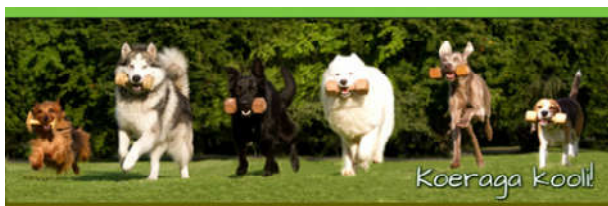

foresto.

flumetriin, imidaklopriid

Vaata lähemalt: minulemmikule.ee

KÜSI JA SULLE VASTAB SIRJE VETS

Koeral on kombeks saanud jalutusrihma suus kanda ja ta üritab seda ka näituserihmaga teha. Kuidas sellest harjumusest võimalikult kiiresti vabaneda?

Tavaliselt ei sobi küsimusele küsimusega vastata, aga mind huvitab küll, miks koerale on üldse lastud saada harjumuseks jalutusrihma suus hoida. Tavaelus olen soovitanud kutsikaomanikele kelle kutsikad tahavad rihma suhu haarata mõneks ajaks, kui teisiti pole olnud võimalik seda välja harjutada, võtta kasutusele jalutusrihma asemele metallist jalutuskett. Metallil paljud koerad suhu võtta ei soovi ja nii saabki halvast kombest lahti. Samas, kui koer on oma juhi kontrolli all, siis aitab ainult keelamisest ja koer laseb rihma lahti. Kui koer laseb rihma lahti siis kiitke teda “tubli lahti” nii annate koerale teada, et te olete tema käitumisega rahul. Et õpetada koerale rihma üldse mitte suhu võtma, peate tegema seda mingit märksõna kasutades enne, kui ta üldse hakkab rihma suhu haarama. Koer reageerib teie korraldusele ja ei võta rihma suhu - jälle kiitv sõna ja kordus käsust - annate jälle teada, et koer käitus õigesti. Sissejuurdunud harjumuste väljaõpetamine nõuab inimeselt tohutult palju järjekindlust ja sellepärast soovitan mitte lasta üldse tekkidagi halbu kombeid.

Minu kutsikas näksas pidevalt püksisäärest ja nüüd juba suurena tavatseb rõõmuhoos vahel ka sama teha. Kuidas sellest kombest vöörutada?

Kui loete läbi tähelepanelikult eelmise küsimuse ja sellele antud vastuse, siis oskate ka sellest halvast kombest lahti saada. Ikka kordan - õpetama peab hakkama juba kutsikast peale viisakat käitumist, et pärast ei peaks tegema vigade parandusi. Selles situatsioonis peate reageerima kiiresti ja mingi märksõnaga tegema koerale selgeks, et teie näksimine on tabu. Ma rõhutan, et see märksõna peab tulema enne, kui ta selle näksamise on teinud ja kui koer regeerides teie märksõnale jätab asja tegemata, siis jälle kiidate korra “tubli +märksõna”.

Mida arvad terjeritega reisimisest, selle mõjust koerte tervisele ja närvisüsteemi tasakaalule?

Pole kunagi just terjeritega koos reisinud, aga usun,

et ükskõik millist tõugu või tõuta on koer kellega reisitakse, on ta mõnus kaaslane juhul, kui omanikul on koera õpetanud ja kasvatanud õigesti käituma.

Kui koer naudib autosõitu ja naudib koos omanikuga olemist, oskab käituda situatsioonile vastavalt, siis on koeraga reisimine lausa lust ja lillepidu. Ise olen reisinud meie rottweileritega väga palju Euroopas ringi - nii kui autosse istuti jäid koerad magama, tuli pissipeatus, tehti korralikult oma hädad ja sõit läks jälle edasi. Ei mingeid probleeme. Tervisele ja tasakaalule võib mõjuda ainult see, kui koer on väga stressis ja ta ei armasta autosõitu.

Kuidas juhendada noort koera esimesel kohtumisel kassiga nii, et nende edaspidine kooselu võimalikult sõbralikult sujuks?

Siin küll ühest retsepti anda pole võimalik. Palju sõltub kassist. Juhul, kui kass on rahulik ja ei pane jooksu, saate ka kutsikat kassi juuresolekul premeerida maiuspaladega. Nii hakkab kutsikas ühendama kassi alati nende maitsvate toidupaladega. Kindlasti tuleb vältida jooksmist ja tagaajamist. Kui kassi närvid ei pea vastu, on parem tasapisi hakata neid omavahel harjutama eraldades loomad üksteisest ohutult. Endal mul kassi ei ole, aga olen õpetanud kõik oma koerad kassidest kui õhust mööda minema. Soovin teile rahulikku meelt ja tugevat närvi, siis laabub kõik.

Mida teha kui isane koer on teiste isaste vastu agressiivne?

Kõigepealt peate teadma, mis on selle agressiivsuse põhjus. Põhjuseid võib olla erinevaid ja sellest tulenevalt on ka lahendused erinevad. Kas talle on kunagi tulnud kallale? Kas ta kardab üldse teisi koeri? Kas on kambas mõni emane kellele oleks vaja näidata kui võimas ta on? Kas tal on üldine hormonaalne tasakaal paigast ära? Kui leiate agressiivsuse põhjuse, siis on juba kergem asuda asja koos spetsialistiga parandama. Oluline on, et te oleksite oma koera jaoks suur autoriteet, et ta tunneks ennast alati teiega koos olles turvaliselt. Kui koer tunneb ennast turvaliselt, siis pole enamasti mingit probleemi minna teistest koertest viisakalt mööda. Mis puutub nüüd sellisesse olukorda, kus koeraaedikus lahti jooksvad koerad hakkavad omavahel agressiivsust välja näitama, siis seda tuleb juba eos ära hoida. Palun ärge kuulake neid, kes soovivad lasta koertel ise asjad ära lahendada, nii võib asi hoopiski kontrolli alt väljuda.

Soovin teile kannatlikku meelt oma koerte koolitamisel!

Pronature[®] *Holistic*

ELUSTIIL, MILLEGA SAAVUTAD
TÄIUSLIKU HARMOONIA

IIRI TERJER

Päritolu:

Arvatakse, et Iiri terjerite ajalugu ulatub sadade aastate taha, kuid täpsed aastaarvud on teadmata. Ühed allikad väidavad, et ta pärineb Inglise black-and-tan terjerist ja teised väidavad sugulust Iiri hundikoeraga. Esimene ametlik esinemine tõuna oli 1875. aastal Glasgow koertenäitusel. Nagu nimigi ütleb, on see tõug pärit Iirimaaalt.

Iiri terjereid on kasutatud esimese maailmasõja ajal sidekoertena, nende kartmatus on andnud neile hüüdnime “dare devil” ehk hulljulge. Vanad Iiri käsikirjad ütlevad, et iiri terjer on “vaese mehe valvur, farmeri sõber ja härrasmehe lemmik,” viidates nii iiri terjeri mitmekülsusele. Kirjanik Jack London, kelle lemmiktõuks oli iiri terjer, kirjeldab teda nii:” Sina-sa oled puhas kuld ja maailmas ei ole teist niisugust koera.”

ISELOOM:

Iiri terjer on perekoer, valvekoer ja ka jahikoer. Nagu iga terjer on ka iiri terjer temperamentne ja tegutsemishimuline kaaslane. Iiri terjer ei ole nn “ühe peremehe koer”, vaid pigem perekoer. Iirlane tahab olla pere keskel st, et kui pere vaatab telekat, siis istub ka koer diivani juures (või diivanil), kui pere jalutab, siis jalutab ka koer, kui kõik magavad, siis magab ka iirlane voodi kõrval (või voodis). Iirlane on väga keskendunud oma peremehele ja seetõttu ka hästi dresseeritav, kuid peab arvestama, et sellel koeral on oma arvamus ja teda ei saa dresseerida nii nagu teenistuskoeeri. Kindlasti peab õpetama läbi mängu ja kiituse, et säiliks koera soov töötada. Peab arvestama, et see koeratõug on teile partneriks, mitte orjaks ja pimedaks käsutäitjaks

Iiri terjer ei ole loomult kangekaelne koer ja omab terjeri kohta suhteliselt “pehmet” ja rahulikku iseloomu. Talle meeldivad lapsed ja loomulikult mängimine lastega. Üldiselt sobib iirlane ka teiste väikeste koduloomadega (lemmikloomadega), kui teda on nendega harjutatud koos olema, aga ei tohiks unustada, et tegu on siiski terjeri ja jahiinstiktidega koeraga.

Iiri terjer on loomult väga intelligentne, kuid tuleb arvestada, et tegu on terjeriga, mitte klassikalise teenistuskoeeraga.

Iiri terjereid kasvatavad Eestis:

Rilius Irish Terriers
<http://www.rilius.jalusta.com>

Kennel Champion's Family
<http://www.championsfamily.eu>

FCI - Standard nr. 139 / 02.04.2001 / Suurbritannia

PÄRITOLUMAA: Iirimaa

KLASSIFIKATSIOON: Rühm 3: Terjerid. Alarühm 1: Suured ja keskmise suurusega terjerid. Töökatsedeta

ÜLDMULJE: Koer peab olema aktiivse, elava ja nõtkes välimusega, traatja karvaga. Tugev, ent samal ajal mitte kohmakas, kuna lisaks tugevusele on olulised ka kiirus ja vastupidavus. Iiri terjer ei tohi olla „kohmakas ega jassakas”. Tema välimus peab peegeldama tema võimet liikuda graatsiliselt ja kiiresti.

KÄITUMINE/ISELOOM: Iiri terjer on jahihimuline ning suudab teiste koerte hulgas enda eest seista. Teisalt on ta märkimisväärselt lojaalne, rahulik ning truult suhetes inimesega, ent kui teda rünnatakse, lööb temas välja lõvilik julgus ning ta on valmis võitlema lõpuni. Tema kohta käivad kuuldused, nagu ta kipuks teiste koertega riidu kiskuma ja seda isegi näituseringis, ei ole põhjendatud. Kuigi terjer võib teatud tingimustel olla üsna äge, on Iiri terjer kergesti õpetatav ja õrna loomuga koduloom, kes vastab täielikult selle tõu kunagisele kirjeldusele kui „vaese mehe valvur, farmeri sõber ning härrasmehe lemmik”.

PEA: Pikk, ilma voltideta.

KOLJUPIIRKOND: Kolju: Lame ja kõrvade vahelt üsna kitsas, silmade suunas kergelt kitsenev.

Üleminek laubalt koonule: Vaevumärgatav, välja arvatud profiilis.

NÄOPIIRKOND: *Ninapeegel:* Peab olema must. *Huuled:* Peavad olema liibuvad ning väljast peaaegu mustad. *Lõuad:* Peavad olema tugevad ja lihaselised ning tugeva haardega. *Hambad:* Peavad olema tugevad, ühtlased, ilma haavanditeta. Ülemised lõikehambad ulatuvad pisut üle ülemiste. *Põsed:* Mitte väga esiletungivad. Silmade all kergelt allapoole vajunud, et vältida hurda välimust. *Silmad:* Tumedad, väiksed, ei ole pungis. Elavad, tulised ning arukad. Kollased või heledad silmad ei ole aktsepteeritavad. *Kõrvad:* Väiksed, V-kujulised, keskmise paksusega, hea asetusega ning ripuvad ettepoole põskede lähedal. Kõrva murdekoht peab olema peast kõrgemal. Pea külgedel rippuvad hagi jätüpi kõrvad ei ole terjeritele iseloomulikud ning poolkikkis kõrvad on veelgi ebasoovitavamad. Kõrvadel olev karv peab olema lühike ning tumedam kui kerel.

KAEL: Mõõduka pikkusega ning õlgade suunas sujuvalt jämenev, hea hoiakuga ning ilma voltideta. Mõlemal pool kaela on tavaliselt väike karvaääris, mis ulatub peaaegu kõrvani.

KERE: Peab olema sümmeetriline, mitte liiga pikk ega liiga lühike. *Selg:* Peab olema tugev ja sirge, ilma lõtvuseta õlgade taga. *Nimme:* Lihaseline ja väga natuke kumer. Emaste nimmeosa võib olla natuke pikem kui isastel. *Rind:* Sügav ja lihaseline, ent mitte kummis või lai. Roided piisavalt kaardunud, pigem sügavad kui ümarad. Heade roietega selg.

SABA: Peab olema üsna kõrge asetusega, kantakse uljalt, aga mitte selja kohal või rõngakujuliselt. Peab olema tugev ja kogukas ning üsna pikk. Tavaliselt on kupeeritud nii, et

alles jääb kaks kolmandikku loomuliku saba pikkusest. Saba peab olema hästi kaetud karmi karvaga ning seal ei tohi olla karvanarmaid või -tutte. Loomulik saba (kupeerimata) on lubatud vaid riikides, kus kupeerimine on seadusega keelatud.

JÄSEMED: Nii ees- kui tagajalad peavad liikuma suunaga otse ettepoole.

ESIJÄSEMED: *Õlad:* Peavad olema peenikesed, pikad ja kaldega. *Küünarliigesed:* Liiguvad vabalt külgede vastu puutumata. *Küünarvarred:* Mõõduka pikkusega ning täiesti sirged, tugeva luustiku ja lihastikuga. *Kämblad:* Lühikesed ja sirged, vaevu märgatavad.

TAGAJÄSEMED: Peavad olema tugevad ja lihaselised. *Reied:* Jõulised. *Põlveliigesed:* Mõõduka nurgaga. *Kannaliigesed:* Madala asetusega. *Käpad:* Peavad olema tugevad, piisavalt ümarad ning mõõdukalt väiksed. Varbad peavad olema kaardunud, ei sisse- ega väljapoole pööratud, soovitatavad on mustad varbaküüed. Padjandid on tugevad, ilma lõhede ja mõhnlaliste tüügasteta.

KÖNNAK/LIIKUMINE: Ees- ja tagajalad liiguvad suunaga otse ette ning paralleelselt, küünarliigesed liiguvad paralleelselt kere keskteljega, külgedega kokku puutumata. Põlveliigesed ei ole sisse- ega väljapoole pöördunud.

KARVKATE/KARV: Peab olema tihe ja traatja tekstuuriga. Murtud välimusega, ent siiski naha lähedal. Karvad kasvavad nii tihedalt ja tugevalt koos, et kui sõrmedega laiali lükata, siis nahk ei paista. Ei ole pehme ega siidine. Ei ole nii pikk, et varjata kere piirjooni, eriti tagajalgadel. Ei ole lokkis ega laines. Karvkate näol vastab samale kirjeldusele, ent on lühike (umbes kolmveerand sentimeetri pikkune), peaaegu sile ja sirge. Ainuke iseloomulik ja lubatud pikem karv moodustab väikse habeme (ning seegi on pikem vaid võrreldes ülejäänud karvaga). „Kitsehabe” viitab sellele, et siidist ja halba karva leidub terve kere karvkattes. *Jalad:* Jalgadel ei ole pikka karva ja on nagu peagi kaetud samasuguse tekstuuriga, ent lühema karvaga kui keha.

VÄRVUS: Peab olema „ühevärviline” punane, nisukarva punane või kollakasapunane. Mõnikord esineb rinna peal valget. Pisut valget esineb sageli kõikide ühevärviliste tõugude puhul.

SUURUS JA KAAL: *Turja kõrgus:* Umbes 18 tolli (45,5 cm). *Kaal:* Isased: 27 naela (12,25 kg). Emased: 25 naela (11,4 kg).

VEAD- Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse aste sõltub otseselt konkreetse kõrvalekalde ulatusest ning selle mõjust koera tervist ja heaolu silmas pidades.

DISKVALIFITSEERIVAD Vead: Agressiivsus ja liigne argus. Muud värvi nina kui must. Märgatav üle- või alahambumus. Muud värvi kui punane, kollakasapunane või nisukarva punane. Väike valge laik rinnal on lubatud nagu teistegi ühevärviliste tõugude puhul. Käpad-mõhnlised tüükad või lõhed käpapadjanditel. Füüsilisi ja käitumuslikke kõrvalekaldeid näitavad koerad diskvalifitseeritakse. Isastel peab olema kaks nähtavalt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

Koeraomenikud iiri terjerist

1. Miks valisid just selle tõu?

Marina: Me ei tahtnud liiga suurt ega liiga väikest koera. Iiri terjer tundus täpselt õiget mõõtu olema. Kasvatajalt kuulsin karvahoolduse kohta (ei aja karvu aga vajab 2-3 korda aastas trimmimist), mis samuti hästi sobis.

Anne ja Urmas: Kuna meie perre sai koer võetud esimest korda, siis uurisime pikalt ja põhjalikult kõiki koeratõuge. Soovisime pigem väiksemat kasvu, aktiivset koera ning valik langes terjeritele.

2. Kust said informatsiooni kasvataja kohta?

Marina: Eesti Kennelliidust. Kutsikaid vaatama minnes kohtusime kasvatajaga esmakordselt ja jäimegi sõpradeks.

Anne ja Urmas: Külastasime kogu perega ühte terjerite näitust.

3. Kas on midagi, mis ehk häirib selle tõu iseloomu juures või on tekkinud probleeme, millega Sa ei osanud alguses arvestada (karvahooldus, toitumine jne, jne)?

Marina: Ta võib olla mõnes küsimuses üsnagi põikpäine.

Anne ja Urmas: Pole küll mingeid häirivaid

probleeme olnud kuna olime alguses kõigest informeeritud. Kasvataja andis nõu toitumise, karvahoolduse ja tervise osas.

4. Nüüd, kus peres kasvab vahva terjer- kas oskad välja tuua selle tõu positiivseid külgi?

Marina: Iiri terjer on terve pere koer. Ta lööb hea meelega kaasa pere kõikides ettevõtmistes – käib jooksmas, külas, kohvikus. Tema igapäevane karvahooldus on lihtne, kodu on peaaegu karvavaba. Tõsi, näitusevormi trimmimiseks läheb vaja nii vahendeid kui oskusi, see ei ole mõõdamannes tehtav.

Anne ja Urmas: Meile see tõug sobib. Koer on pisut isepäine, uudishimulik, aktiivne, sõbralik suhtleja. Osaleb kõigis meie tegemistes.

5. Kas julgeksid seda tõugu ka teistele soovitada ja kui, siis milline see pere võiks olla?

Marina: Iiri terjeri pere ei erine väga palju teiste tõugude peredest. Terjeri pere peaks olema rahulik ja kindlameelne, siis saab terjerist nauditav ja elurõõmuga nakatav kaaslane!

Anne ja Urmas: Oleme soovitanud ning paar inimest on endale ka iiri terjeri võtnud. Kuna koer on üsna aktiivne, siis peab sellega arvestama ja temaga tegelema. Kui see perele sobib, siis on kõik õnnelikud.

ETÜ XXXVII ERINÄITUSE TULEMUSED

BEST IN SHOW

kohtunik pr. Magdalena Kozłowska, Poola

1. Jack russell'i terjer - **TSARODEJ CARISSIMA**, om. Riitta Ajanto, Soome
2. Airedale'i terjer - **KATHERINA'S LAND QUITE SO**, om. Jekaterina Kantijevskaja, Eesti
3. Foksterjer, siledakarvaline - **RENNAM HOUSE RULES**, om. Tuire Okkola, Soome
4. Austraalia siiditerjer - **VOLITANS KISS BY CROYANCE**, om. Oksana Bitjutskih, Eesti

BEST IN SHOW BEEBI

kohtunik pr. Mette Sørum, Taani

1. Kääbusbullterjer - **AXTOM TERRA SNOWDUST**, om. Tiina Tohv, Eesti
2. Ameerika staffordshire'i terjer - **SKYSTONE XS SOFTNESS**, om. Nina Salokorpi, Eesti
3. Norwich'i terjer - **DESHIMA'S AGGIE**, om. Tanel Kuusk & Siiri Ernesaks, Eesti
4. Kerry blue terjer - **CONLETH**, om. Silver Karu, Eesti

BEST IN SHOW KUTSIKAS

kohtunik pr. Helen Tonkson-Koiti, Eesti

1. Borderterjer - **KE-DEN'S BISCUIT NOSE**, om. Katri Albrecht, Finland
2. Staffordshire'i bullterjer - **VANILLA SKY CRAZY FROG**, om. Kadi Järve, Eesti
3. Jack russell'i terjer - **TSARODEJ MAMBO NUMBER FIVE**, om. Riitta Ajanto, Soome

4. Yorkshire'i terjer - **ELEGANT BAUBLES KING DANDY**, om. Julia Anderson, Eesti

BEST IN SHOW JUUNIOR

kohtunik pr. Helen Tonkson-Koiti, Eesti

1. Lakelandi terjer - **SLICEY BETTY BOOP**, om. Nadezda Mikheeva, Venemaa
2. Borderterjer - **ZONSIERRAZ GLÄNSANDE THERESE**, om. Tuomo Heikkinen & Tarja Luolavuo, Soome
3. Yorkshire'i terjer - **STAR BOULEVARD BACARDI**, om. Svetlana Zjatkova, Eesti
4. Doti terjer - **MARLAND LASCALA**, om. Viive Maranik, Eesti

BEST IN SHOW VETERAN

kohtunik pr. Mette Sørum, Taani

1. Austraalia siiditerjer - **GOLDEN CUB TIFFANY'S JEWEL**, om. Teija Tripolitis, Soome
2. Airedale'i terjer - **KATHERINA'S LAND QUITE SO**, om. Jekaterina Kantijevskaja, Eesti
3. Austraalia terjer - **TRUOZZY'S HAND IN HAND**, om. Anne-Lii Sild, Eesti
4. Dandie dinmont'i terjer - **NICE & DANDY CAMELIA**, om. Ulla Kemppainen, Soome

BEST IN SHOW KASVATAJA

kohtunik pr. Mette Sørum, Taani

1. Airedale'i terjer - **BIG LADY'S**, om. Pirjo Hjelm, Soome
2. Welshi terjer - **AK MIL VISTA**, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti
3. Austraalia siiditerjer - **VOLITANS**, om. Oksana Bitjutskih, Eesti
4. Jack russell'i terjer - **TSARODEJ**, om. Riitta Ajanto, Finland

BEST IN SHOW PAAR

kohtunik pr. Magdalena Kozłowska, Poola

1. Jack russell'i terjer - **TSARODEJ WILD CARD & TSARODEJ CARISSIMA**, om. Riitta Ajanto, Soome
2. Austraalia siiditerjer - **VOLITANS KISS BY CROYANCE & VOLITANS KINDLY BY CURIOSITY**, om. Oksana Bitjutskih, Eesti
3. Airedale'i terjer - **FLAIRE MATTERHORN FOR SHER & SHER DARS BEAUTIFUL**, om. Nadezda Mikheeva, Venemaa
4. Dandie dinmont'i terjer - **NICE & DANDY CAMELIA & MUUMELIININ OMA TEEMU**, om. Ulla Kemppainen, Soome

AASTA TERJER-2015 TULEMUSED

AASTA TERJER 2015

1. 58 punkti, welshi terjer **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, om. Aivi Kabur
2. 46 punkti, kääbusbullterjer **POTSU DE NOTSU NAVIGATOR**, om. Margot Oder & Kristi Suup
3. 45 punkti, austraalia terjer **ARMIRELLI EVER SO CUTE**, om. Anne-Lii Sild & Kristiina Rauts-Nõmmik

AASTA WELSHI TERJER 2015

AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ, om. Aivi Kabur

AASTA EESTIS SÜNDINUD TERJER 2015

welshi terjer **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, om. Aivi Kabur

AASTA JUUNIORITERJER 2015

1. 53 punkti, kääbusbullterjer **LETS GO POTSU DE NOTSU EOS TANAGROS**, om. Margot Oder & Leie Nilk
2. 48 punkti, vene must terjer **DGENIFER BELL MAGNUM FORCE**, om. Julia & Mihhail Knut
3. 31 punkti, austraalia terjer **ARMIRELLI IN GOOD HANDS**, om. Anne-Lii Sild & Rita Annus

AASTA VETERANTERJER 2015

1. 72 punkti, austraalia terjer; **TRUOZZY'S HAND IN HAND**, om. Anne-Lii Sild
2. 39 punkti, skye terjer **JUGER EDELWEISS WHISKY-FAB**, om. Julia & Mihhail Knut
3. 22 punkti, kääbusbullterjer **POTSU DE NOTSU ARCHIBALD ATTILA**, om. Margot Oder, Nadežda Obuhhova, Kristel & Hindrek Männik

AASTA TERJERIKASVATAJA 2015

1. 197 punkti welshi terjerid **KENNELAK MIL VISTA**, om. Anu-Sirje Keerd
2. 155 punkti, austraalia terjerid **KENNELARMIRELLI**, om. Anne-Lii Sild
3. 98 punkti skye terjerid **KENNEL JUGER EDELWEISS**, om. Julia & Mihhail Knut

AASTA AGILITY TERJER 2015

1. welshi terjer **WONDER BABE OF HAPPYTAILS**, om. Anu-Sirje Keerd

AASTA KUULEKUS TERJER 2015

1. airdale'i terjer **KATHERINA'S LAND SOME MARATON**, om. Inger Kuus

EFFITIX
TÄPILAHUS
fiproniil / permetriin

Puugid

Kirbud

Pistesäased

Moskitod

**EES ON SEIKLUSTE-
ROHKE KEVAD!**

4-NÄDALANE KAITSE

4 PEAMIST VÄLISPARASIITI

EEMALEPELETAV TOIME!

ENNETAME PUUKIDE VAHENDUSEL LEVIVAIK HAIGUSI!

Ainult veterinaarseks kasutamiseks. Tähelepanu! Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendis olevat infolehte. Kaebuste püsimise korral või ravimi kõrvaltoimete tekkimisel pidage nõu veterinaararsti või apteekriga. Käsikäsitav ravim.

Täiendav informatsioon on saadaval ravimi müügiloa hoidja esindusest:
OÜ Zoovetvaru, Uusaru 5, Saue 76505. Tasuta klienditoe telefon: 800 9000.
E-mail: zoovet@zoovet.ee

Virbac

Shaping the future of animal health